

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี¹

ศุภรัตน์ สดางสิงห์²
ผศ.ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว³
ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง³
ดร.สุชาติ ศรียารัตน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะต้นทาง (การเตรียมการก่อนรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร) ระยะกลางทาง (การรับลงทะเบียน/การตรวจสอบข้อมูล) และระยะปลายทาง (การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) 2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาในประเด็น (1) โครงสร้างขององค์กร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ว่าตนเองมีหน้าที่ส่วนใด ทำให้การทำงานไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการติดตามเมื่อเกิดปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

คือ การประชุมมอบหมายงาน ว่าใครมีหน้าที่ใด ทำอะไรบ้าง หรือมีคำสั่งแต่งตั้งการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมถึงการสื่อสารและการประสานงานของบุคลากร เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความเข้าใจตรงกัน ส่งผลให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุวัตถุประสงค์เช่นกัน (2) การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานด้านเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ การดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุต้องใช้ความรู้และทักษะหลายด้าน ทั้งด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการให้บริการ ด้านการสื่อสารประสานงาน ซึ่งผู้สูงอายุที่มาใช้บริการมีความหลากหลาย จึงต้องอาศัยความรู้และทักษะด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งสามารถตอบข้อซักถามและให้ข้อมูลแก่ผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และบุคลากรที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงานจะสามารถนำความรู้ ความชำนาญมาปรับปรุง พัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี เช่น ประสิทธิภาพทำงาน และเข้าใจงานที่ทำเป็นอย่างดี สามารถตอบข้อซักถามและการให้ข้อมูลแก่ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เกิดข้อข้องใจ รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพ ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และอีกส่วนหนึ่งเห็นว่าความชำนาญในการปฏิบัติงานไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะ การดำเนินโครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ เป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงหนังสือสั่งการนั้นก่อนการปฏิบัติงาน รวมถึงการสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความเข้าใจตรงกันระหว่างหน่วยงาน ป้องกันการทำงานทับซ้อนกัน (3) นโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ การกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหาร ที่มีการวางเป้าหมายที่ชัดเจน มีความโปร่งใส เป็นธรรม หมายถึง การเอาใจใส่และให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เช่น การติดตามผู้สูงอายุให้มาขึ้นทะเบียนรับเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการรักษาลิทธิให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น (4) งบประมาณ โครงการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุเป็นโครงการที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณในการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบของเงินอุดหนุนทั่วไป จัดสรรมาให้เป็นงวดๆ บางงวดจัดสรรมาไม่เพียงพอและล่าช้าต้องยืมเงินสะสมจ่ายไปก่อน (5) สภาพทางสังคม เขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี เป็นเขตชนบทและมีขนาดใหญ่ การเดินทางมาติดต่อราชการมีความลำบากเพราะไม่มีรถบริการสาธารณะผ่าน บางครั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง บางหมู่บ้านหอคระจ่ายข่าวสารุดใช้งานไม่ได้ ผู้สูงอายุหลายรายอาศัยอยู่ตามลำพัง บ่อยครั้งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิด แต่ก็ไม่สนใจ บางรายนำไปบอกต่อๆ กันไป ทำให้ข้อมูลบิดเบือน (6) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของโครงการ

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การตีความกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรวมถึงหนังสือสั่งการ บางข้อสามารถตีความได้หลายความหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติ ดังนั้น การเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หน่วยงานหลักควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในการดำเนิน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

คำสำคัญ ปัญหาและอุปสรรค, โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุข ทำให้ประชากรไทยมีอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2554 ประชากรไทยมีอายุเฉลี่ย 74.1 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 75 ปี ในปี 2558 และ 75.4 ปี ในปี 2560 (มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2560) ด้วยเหตุนี้ทำให้สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นด้วย จากฐานข้อมูลจำนวนประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ.2560 ประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 66,188,503 คน เป็นชาย 4,524,021 คน หญิง 5,701,301 คน และมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10,225,322 ล้านคน หรือ 16.7% ของจำนวนประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ทำให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งนับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคม ครอบครัวเป็นรูปแบบของครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ปัญหาที่ตามมาคือผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ไร้การดูแล ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถประกอบอาชีพได้เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย บางคนต้องออกจากงานเนื่องจากมีอายุที่เพิ่มขึ้น ทำให้ศักยภาพในการทำงานลดน้อยลงส่งผลให้ไม่มีงาน เมื่อไม่มีงานก็ไม่มีเงินสำหรับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สำหรับผู้สูงอายุบางคนที่อยู่คนเดียวหรืออยู่กันสองตาขาดลูกหลานช่วยดูแล ยิ่งเพิ่มความยากลำบากทั้งด้านความเป็นอยู่และการทำมาหากิน การสร้างหลักประกันรายได้ยามชราภาพสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นปัญหาในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงอายุ กำหนดให้เป็นนโยบายสาธารณะที่จำเป็นและเร่งด่วนของประเทศไทย และได้มีการกำหนดให้เป็นภารกิจของรัฐต่อประชากรผู้สูงอายุไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับ

ความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และยังคงบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อๆ มาจนถึงปัจจุบัน

ประเทศไทยเริ่มดำเนินการด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ.2536 โดยกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในปัจจุบัน) ในอัตรา 200 บาท/คน/เดือน และเพิ่มเป็น 400 บาท/คน/เดือน ในปี พ.ศ.2540 ต่อมาในปี พ.ศ.2551 รัฐบาลสมัชชานายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เกิดโครงการสร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุหรือโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของระเบียบคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ รายละ 500 บาทต่อเดือน ซึ่งมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการรับขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ในรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 ให้มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รูปแบบขั้นบันไดขึ้น เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โดยจะแบ่งตามช่วงอายุ คือ อายุ 60 - 69 ปี ได้รับเงินคนละ 600 บาท อายุ 70 - 79 ปีได้รับเงินคนละ 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี ได้รับเงิน คนละ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเงินคนละ 1,000 บาท และมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนไปตลอดชีวิต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ในปี 2544 - 2545 จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานตามโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้มีการปรับเปลี่ยนระเบียบกฎหมายและการพัฒนารูปแบบการจ่ายเบี้ยยังชีพ ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการดังกล่าวอยู่หลายประการ เช่น สภาพพื้นที่ สภาพทางสังคม รายได้ของท้องถิ่น การอุดหนุนเงินจากรัฐบาล อัตราค่าจ้าง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงความตระหนักและการให้ความสำคัญในเรื่องการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้นำท้องถิ่น ล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ด้วยเหตุดังที่ประมวลมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ในประเด็นรูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้ผลของการศึกษาวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้สูงอายุในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนิน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในดำเนิน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ธราธร ดวงแก้ว และ หิรัญญา เชนอุดม อธิบายว่า ผู้สูงอายุหรือวัยสูงอายุ เป็นภาวะของการมีอายุสูงขึ้นหรือแก่มากขึ้น โดยพิจารณาตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป และถือว่าวัยนี้เป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของวัยผู้ใหญ่ ซึ่งอาจจะมีอาการอ่อนแอของร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการเจ็บป่วยหรือความพิการร่วมด้วย

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ กล่าวว่า นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือโครงการที่รัฐบาลกำหนดขึ้นให้โดยบังคับถึงเป้าหมาย (และหรือปัญหาในสังคม) และวิธีการเพื่อให้บรรลุผล ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นการจัดสรรคุณค่าต่างๆ แก่สังคมส่วนรวม ดังนั้นการกำหนดนโยบายสาธารณะจึงเป็นการกำหนดขอบเขตของรัฐบาลและเขตแดนของหน่วยงานราชการและองค์กรสาธารณะ อื่นๆ ที่อยู่ในสังกัดภาครัฐบาล

นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-พ.ศ.2564) ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่าภาวะผู้สูงอายุ จากจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ของประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วและทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไป อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

การกำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม สำหรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา จึงเป็นที่ตระหนักของรัฐบาลและประชาคมต่างๆ ว่ามีความสำคัญในลำดับต้นๆ ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาวิจัยต่อเนื่อง การติดตามประเมินผลการปรับปรุงแผนระยะยาวด้านผู้สูงอายุเป็นระยะๆ ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ระบุในมาตรา

54 และมาตรา 80 ถึงภารกิจที่จะต้องมีต่อประชากรผู้สูงอายุและปี พ.ศ. 2542 ได้มีการจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้นเป็นภารกิจที่สังคมและรัฐพึงมีต่อผู้สูงอายุโดยมีสาระสำคัญ 9 ประการ ซึ่งจากเหตุผลข้างต้นเป็นไปเพื่อให้ถึงเป้าหมายแห่งความมั่นคงของสังคม โดยมียุทธศาสตร์ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) แบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อสูงวัยที่มีคุณภาพ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคลองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
4. ยุทธศาสตร์ด้านบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุระดับชาติในการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2554 โดยมีนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศสร้างสมดุลและสร้างความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาคจัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปีจะได้รับ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70-79 ปีจะได้รับ 700 บาทต่อเดือน อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาทต่อเดือน และอายุ 90 ปีขึ้นไปจะได้รับ 1000 บาทต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1)

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร กล่าวว่า ระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบัน จำแนกตามประเภทบริการ 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. การประกันสังคม เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้างปัญหาการขาดรายได้เมื่อเกษียณอายุการทำงาน การออมเพื่อเกษียณอายุมีความจำเป็นในสังคมไทยเนื่องจากสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมีอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุสูงขึ้นการเกื้อหนุนจากครอบครัวลดลงการออมจึงมีความสำคัญสำหรับวัยเกษียณ จึงควรพัฒนาและส่งเสริมรูปแบบการออมแบบผูกพันในระยะยาว

2. การช่วยเหลือสาธารณะ เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพราะความที่ไม่ได้กระทั่งสังคมและไรที่พึ่งรูป การช่วยเหลือสาธารณะเป็นการ

สงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพราะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้วยโอกาสทางสังคมและไว้ที่พึ่ง รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่คือ

2.1 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจที่มีการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยไปรับดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 โดยเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่หลักในการจัดทำทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุและจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพจำนวนคนละ 500 บาทต่อเดือนโดยเป็นผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนถูกทอดทิ้งหรือขาดผู้ดูแลต่อมาปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลไทยได้ริเริ่มนโยบายสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน 2552 โดยครอบคลุมผู้สูงอายุที่ไม่มีหลักประกันทางด้านรายได้จากรัฐบาลซึ่งได้จัดสรรได้อย่างที่สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มาแสดงความจำนงขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการ สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ

2.2 กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุเป็น โครงการที่ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือสามด้าน ได้แก่การให้เคือคร้อนจากการถูกคะถูกแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้งการสนับสนุนการจัดงานศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและการช่วยเหลือความเคือคร้อนเรื่องที่พักอาศัยและเคือร้อนงุ่ม

3. การบริการสังคม เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนประกอบด้วยบริการด้านต่างๆ เช่น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าถือเป็น สิทธิ ขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐมอบให้เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันรายได้ ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางด้านความจำเป็นให้บริการด้านการตรวจสุขภาพการรักษาพยาบาลและการป้องกันโรคโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2549 เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ได้รับ หลักประกันสุขภาพที่เหมาะสมกับความต้องการ

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

อุทัย เลาหวิเชียร ได้เสนอปัจจัยสำคัญที่มีต่องานไว้ 5 ประการ ดังนี้ (1) ระบบสื่อสารผู้มีหน้าที่รับนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าจะต้องทำอะไรบ้างการสั่งงานตลอดจนคำสั่งต่างๆ จะต้องสั่งให้ตรงจุดและตรงหน่วยงานจะต้องชัดเจนและคงเส้นคงวาไม่ขัดแย้งกับสิ่งอื่นๆ งานจริงจะเดินหน้าไปด้วยดี (2) ทรัพยากรและอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรหมายถึง อัตรากำลังและความสามารถของบุคคลผู้มีหน้าที่ดำเนินงานความรู้ข้อมูลข่าวสารและอำนาจในการสั่งการจะต้องมอบให้แก่นักปฏิบัติการ (3) ลักษณะของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รับนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (4) ระเบียบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติจำเป็นซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะ เป็น

ประโยชน์ในการทำงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำอาจไม่มีอำนาจต่อการทำงานที่เป็นงานใหม่ (5) การติดตามผลจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ทราบว่าได้มีการปฏิบัติงานตามเห็นจริงหรือมีปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างไรควรจะต้องตามหามาตรการใดในการแก้ไขและปรับปรุงวิธีการนำมาอยู่บายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 1 คน หัวหน้าสำนักปลัด จำนวน 1 คน ผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ จำนวน 2 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) ในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก ปัญหาและอุปสรรคในดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี โดยมีส่วนประกอบทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยลงพื้นที่ด้วยตนเอง ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง จดบันทึก และบันทึกเสียง ตลอดจนการสังเกตเชิงประจักษ์ ระหว่าง วันที่ 10 – 11 ตุลาคม 2561

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน และเพศชาย จำนวน 2 คน ช่วงอายุอยู่ที่ 35 - 62 ปี ระดับการศึกษา ประถมศึกษา 1 คน มัธยมศึกษา 1 คน ปริญญาตรี 3 คน และปริญญาโท 3 คน บทบาทหน้าที่ เป็นผู้บริหาร 1 คน ข้าราชการ/พนักงาน 5 คน และผู้นำชุมชน 2 คน

ผลการใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

1. โครงสร้างขององค์กร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ว่าตนเองมีหน้าที่ส่วนใด ทำให้การทำงานไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการติดตามเมื่อเกิดปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว คือ การประชุมมอบหมายงาน ว่าใครมีหน้าที่ใด ทำอะไรบ้าง หรือมีคำสั่งแต่งตั้งการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมถึงการสื่อสารและการประสานงานของบุคลากร เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความเข้าใจตรงกัน ส่งผลให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุวัตถุประสงค์เช่นกัน

2. การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องใช้ความรู้และทักษะหลายด้าน ทั้งด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการให้บริการ ด้านการสื่อสารประสานงาน ซึ่งผู้สูงอายุที่มาใช้บริการมีความหลากหลาย จึงต้องอาศัยความรู้และทักษะด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งสามารถตอบข้อซักถามและให้ข้อมูลแก่ผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และบุคลากรที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงานจะสามารถนำความรู้ ความชำนาญมาปรับปรุง พัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี เช่น ประสิทธิภาพการทำงาน และเข้าใจงานที่ทำเป็นอย่างดี สามารถตอบข้อซักถามและการให้ข้อมูลแก่ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการในภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เกิดข้อข้องใจ รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพ ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และอีกส่วนหนึ่งเห็นว่า ไม่มีผล เพราะ การดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงหนังสือสั่งการนั้นก่อนการปฏิบัติงาน รวมถึงการสื่อสารและ

การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความเข้าใจตรงกันระหว่างหน่วยงาน ป้องกันการทำงานทับซ้อนกัน

3. นโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ การกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหาร ที่มีการวางเป้าหมายที่ชัดเจน มีความโปร่งใส เป็นธรรม หมายถึง การเอาใจใส่และให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เช่น การติดตามผู้สูงอายุให้มาขึ้นทะเบียนรับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น

4. งบประมาณ โครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุเป็นโครงการที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณในการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบของเงินอุดหนุนทั่วไป จัดสรรมาให้เป็นงวดๆ บางงวดจัดสรรมาไม่เพียงพอและล่าช้าต้องยืมเงินสะสมจ่ายไปก่อน

5. สภาพทางสังคม เขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทำบุญมี เป็นเขตชนบทและมีขนาดใหญ่ การเดินทางมาติดต่อราชการมีความลำบากเพราะไม่มีรถบริการสาธารณะผ่าน บางครั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง บางหมู่บ้านหอบกระจ่ายข่าวชำรุดใช้งานไม่ได้ ผู้สูงอายุหลายรายอาศัยอยู่ตามลำพัง บ่อยครั้งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิด แต่ก็ไม่สนใจ บางรายนำไปบอกต่อๆ กันไป ทำให้ข้อมูลบิดเบือน

6. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ การตีความกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรวมถึงหนังสือสั่งการ บางข้อสามารถตีความได้หลายความหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติ ดังนั้น การเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หน่วยงานหลักควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในการดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

อภิปรายผล

การศึกษาการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในดำเนิน โครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ กรณีศึกษา:องค์การบริหารส่วนตำบลทำบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบและวิธีการดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทำบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบลทำบุญมี ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทำบุญมี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2539 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยตามนัยมาตรา 40 และมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เริ่มดำเนินโครงการการสงเคราะห์เบี่ยงชีฟในปี พ.ศ.2546 จากการถ่ายโอนภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์มากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร

กระทั่งปี พ.ศ.2551 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ มีการปรับเปลี่ยนตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลสมัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี คือ การสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มี รายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพหรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ ผู้สูงอายุที่มี อายุ 60 ปีขึ้นไป รายละ 500 บาทต่อเดือน ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียน เพื่อขอรับการสงเคราะห์ฯ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเพื่อการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพื่อให้การดำเนิน โครงการ บรรลุวัตถุประสงค์

ต่อมาปี พ.ศ.2554 น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มีนโยบายเร่งด่วนที่จะ เริ่มดำเนินการ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุล และความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค คือ จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบ ขึ้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาท และ อายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท ซึ่งการนับอายุของผู้สู อายุให้นับตามปีงบประมาณ

การดำเนิน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะ จันทร จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. ระยะต้นทาง (การเตรียมการก่อนรับลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร) เป็นระยะเริ่มต้นของการดำเนิน โครงการ ตั้งแต่การเตรียมข้อมูลรายชื่อผู้สูงอายุ การขอ ความร่วมมือประชาสัมพันธ์ถึงผู้ประกาศหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อ ประชาสัมพันธ์คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ การเตรียมเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอรับเงินเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

2. ระยะกลางทาง (การรับลงทะเบียน การตรวจสอบข้อมูล) เป็นขั้นตอนการรับลงทะเบียน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการตรวจสอบข้อมูล โดยการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบ 60 ปี บริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไปและผู้ที่เคยรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแต่ย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ใหม่ และ การตรวจสอบข้อมูล โดยให้ผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพมาแสดงตน ในการยื่นยันสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อเป็นการตรวจสอบสถานะมีชีวิตอยู่ เลขบัญชีเงินฝาก ธนาคาร การย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ใหม่

3. ระยะปลายทาง (การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) เป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ให้กับผู้สูงอายุที่มีสิทธิตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552 ในอัตราขึ้นบันได คือ ผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี จะ ได้รับ 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาท และ อายุ 90 ปีขึ้นไป

ไป จะได้รับ 1,000 บาท ระยะแรกของการดำเนินโครงการผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอรับเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้ง 4 วิธี คือ (1) รับเงินสดด้วยตนเอง (2) รับเงินสดโดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ จากผู้มีสิทธิ ซึ่งใน 2 วิธีแรกนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพจะลงพื้นที่จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน หรือสถานที่ ที่ตกลงกันไว้ในแต่ละหมู่ (3) โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ (4) โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ ต่อมาในปีงบประมาณ 2559 ผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุวิธี โอนเงินเข้า บัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ และ โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับ มอบอำนาจ จำนวนร้อยละ 100 จากจำนวนผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด เพื่อความสะดวกของ ผู้สูงอายุในการรับเบี้ยยังชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าบุญมี อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี

1. โครงสร้างขององค์กร การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ชัดเจน ส่งผลให้ ผู้ปฏิบัติงานรู้ว่าตนเองมีหน้าที่ส่วนใด ทำให้การทำงานไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการทำงานที่เป็น ระบบ ง่ายต่อการติดตามเมื่อเกิดปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เช่น การประชุม มอบหมายงาน คำสั่งแต่งตั้งการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการสื่อสารและการประสานงานของบุคลากร เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความ เข้าใจตรงกัน ส่งผลให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุวัตถุประสงค์

2. การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุต้องใช้ความรู้และทักษะหลายด้าน ทั้งด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการให้บริการ ด้านการสื่อสารประสานงาน ซึ่งผู้สูงอายุที่มาใช้บริการมีความหลากหลาย จึงต้องอาศัยความรู้และ ทักษะด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งสามารถตอบข้อ ซักถามและให้ข้อมูลแก่ผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน บุคลากรที่มีความชำนาญในการ ปฏิบัติงานจะสามารถนำความรู้ ความชำนาญมาปรับปรุง พัฒนาระบบการทำงานให้มี ประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ แต่ส่วนหนึ่งเห็นว่าความชำนาญในการปฏิบัติงานไม่มีส่วน ต่อการปฏิบัติงาน เพราะเป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงหนังสือสั่งการ นั้นก่อนการปฏิบัติงาน อีกทั้งการสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ก็เป็นเครื่องมือ

สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน มีความเข้าใจตรงกัน ระหว่างหน่วยงาน ป้องกันการทำงานทับซ้อนกัน

3. นโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ การกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหาร ที่มีการวางเป้าหมายที่ชัดเจน มีความโปร่งใส เป็นธรรม หมายถึง การเอาใจใส่และให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เช่น การติดตามผู้สูงอายุให้มาขึ้นทะเบียนรับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น

4. การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง งบประมาณในการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบของเงินอุดหนุนทั่วไป ที่จัดสรรมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรมาให้เป็นงวดๆ บางงวดจัดสรรมาไม่เพียงพอและล่าช้าต้องยืมเงินสะสมจ่ายไปก่อน

5. สภาพทางสังคม เขตการปกครองที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และเป็นสังคมชนบท การเดินทางมาติดต่อราชการมีความลำบากเพราะไม่มีรถบริการสาธารณะผ่าน บางครั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุหลายรายอาศัยอยู่ตามลำพัง บ่อยครั้งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิด แต่ก็ไม่สนใจ บางรายนำไปบอกต่อๆ กันไป ทำให้ข้อมูลบิดเบือนไปจากความจริง

6. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ การใช้ข้อความที่สามารถตีความได้หลายความหมายในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรวมถึงหนังสือสั่งการต่างๆ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน เข้าใจที่ไม่ตรงกัน การเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

1. ด้านโครงสร้างขององค์กร ควรมีการเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากร เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ และเพียงพอต่องานที่ปฏิบัติ มีการวางนโยบายการทำงานที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีสรรณะในการทำงานสูง ทั้งด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยี มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน รวมถึงช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับรู้ และเข้าถึงได้โดยง่าย

2. ด้านการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานด้านเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน เพิ่มความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น การเข้ารับการศึกษาอบรมต่างๆ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สร้างทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน สร้างความรู้ รับผิดชอบในหน้าที่ พร้อมทั้งส่งเสริมความก้าวหน้าในงาน

3. ด้านนโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า นโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี มีกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหาร ที่มีการวางเป้าหมายที่ชัดเจน มีความโปร่งใส เป็นธรรมชาติ มุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามระเบียบอย่างถูกต้องค้ำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานเบี่ยงชีฟของรัฐบาลอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการอื่นๆ

4. ด้านงบประมาณ ให้มีการจ่ายเบี่ยงชีฟในอัตราเดียวกันทุกช่วงอายุ เพื่อความเสมอภาค และความสะดวกในการคิดงบประมาณ

5. ด้านสภาพทางสังคม เพิ่มช่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น มีรถประกาศเสียงตามสาย มอบหมายให้สมาชิกสภาประจำหมู่บ้านช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และจัดประชุมสมาชิกสภาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ

6. ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ การใช้ข้อความควรมีความชัดเจน ตีความหมายได้ตรงกัน เพราะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหลายหน่วยงาน หากมีความเข้าใจไม่ตรงกัน เกิดความคลาดเคลื่อนก็จะเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน รวมถึงส่วนกลางควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ กับผู้ปฏิบัติงานด้านเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และการจ่ายเบี่ยงชีฟให้มีการจ่ายในอัตราเดียวกัน เพราะจะได้ลดความสับสนในการนับอายุตามปีงบประมาณ

บรรณานุกรม

- ธราธร ดวงแก้ว และหิรัญญา เดชอุดม. (2550). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. นครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). สวัสดิการผู้สูงอายุแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย).
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). ประชากรไทยในอนาคต. เข้าถึงเมื่อ 28 กันยายน 2561. เข้าถึงจาก http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/Annual_Conference/ConferenceII/Article/Article02.htm.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2543). สาธารณบริหารศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2560. ข้อมูลสถิติจำนวนผู้สูงอายุประเทศไทย ปี 2560. เข้าถึงเมื่อ 28 กันยายน 2561. เข้าถึงจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014>
- อุทัย เลาหวิเชียร. (2544). การจัดการองค์การ. โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.